

TÖÖINSPEKTSIOON

VÄÄRTEOPROTOKOLL ÜLDMENETLUSES

Kuupäev 31.05.2017
Väärteoasi nr 3-2/6551
Koht Gonsiori 29, Tallinn

Kohtuvälise menetleja ametnik, tööinspektor-jurist _____, koostas väärteoprotokoll, juhindudes VTMS § 68.

Juriidilisest isikust menetlusaluse isiku andmed

Juriidilise isiku nimetus	Ekspress Meedia AS
Registrikood	10586863
Asukoha aadress	Narva maantee 13, 10151, Tallinn
Telefon, e-post	_____@ekspressmeedia.ee

Kaitsja andmed

Ees- ja perekonnanimi	_____
Telefon, e-post	_____
Tegevuskoha aadress	Parda 6, Tallinn

Menetlusalune isik soovis, et kaitsja osaleks menetluses. Menetlusalusele isikule on selgitatud VTMS § 19 ettenähtud õigusi ja kohustusi.

Väärteo toimepanemise aeg ja koht

Juuni-august 2016.aastal Järve keskusel ja selle territooriumil.

Väärteo lühikirjeldus

Alaealised, _____ ja _____, kvalifitseeruvad ettevõtte Ekspress Meedia AS töötajateks ning Ekspress Meedia AS on tööandjana lubanud alaealistel töötajatel täita tööülesandeid, mis ei ole neile lubatud töölepingu seaduse § 7 lõigete 2 ja 4 sätestatu kohaselt.

Asjaolude kirjeldus

21.06.2016.a. edastati Tööinspeksioonile vihje, mille kohaselt täitsid alaealised (7- ja 9-aastane) tööülesandeid, mis ei ole neile lubatud töölepingu seaduse (edaspidi TLS) § 7 lõigete 2 ja 4 alusel. Sellest tulenevalt alustas Tööinspeksioon 18.08.2016.a. väärteomenetlust TLS § 7 lõigetes 2 ja 4 sätestatud nõuete rikkumise osas TLS § 118 tunnustel.

18.08.2016.a. külastas kohtuvälise menetleja, tööinspektor-jurist _____, Järve Keskuse eeslehti müüvaid alaealisi ning tuvastas, et 9-aastane _____ ja 18.augustil 2016 8-aastaseks saanud _____ müüsid lehti kaubanduskeskuse sissekäigu vahealal. Kohtuvälise menetleja külastuse ajal olid Maalehed ja Eesti Ekspressid asetatud Selveri ostukärsesse, seljas oli lastel Eesti Ekspressi T-särk, raha jaoks võokott ning peas Eesti Ekspressi nokamüts.

20.01.2017.a. edastas Ekspress Meedia AS juhatuse liige _____ e-posti teel täiendavad vastused kohtuvälise menetleja poolt 18.01.2017.a. e-posti teel esitatud küsimustele, ostu-müügi

raamlepingu ning lehelapse meelespea. Vastustest nähtus, et enne lehtede müümist toimub alaealistele koolitus, kus räägitakse turvalisusest tänaval liikumisel, antakse nõu, kuidas asjade ja raha eest hoolt kanda.

Ostu-müügi raamlepingust, mille edastas [redacted] e-posti teel 20.01.2017, nähtub, et lepingut täidab alaealine, kuid lepingu allkirjastab alaealise seaduslik esindaja. Lepingu 2.1 kohaselt müüb lehemüüja, ehk alaealine, nädalalehte Eesti Ekspress suveperioodil igal kolmapäeval, ajavahemikus kella 8.00st kuni kella 17.00ni ja neljapäeviti nädalalehti Eesti Ekspress ja Maaleht, ajavahemikus kella 8.00st kuni kella 16.00ni.

Töötajate [redacted] ja [redacted] poolt 25.10.2016 tunnistajatena antud ütlustest nähtub, et lehtede müügiks olid määratletud kindlad nädalapäevad- kolmapäev ja neljapäev, seejuures töötamise algus sõltus sellest, kaua läks aega lehemajas ning lõpp oli siis, kui lehed said otsa. Iga müügipäeva lõpus viisid nad osa rahast (üldjuhul 70 euro senti lehe pealt) Ekspress Meedia AS-le, ehk tööandjale ning ülejäänud raha võisid lapsed endale jätta. Ekspress Meedia AS-st anti tööülesannete täitmiseks neile kotid, nokamütsid, särigid, kõhukotid ning kaks kotti, kus sees olid lehed.

TLS § 1 lõike 2 kohaselt kui isik teeb teisele isikule tööd, mille tegemist võib vastavalt asjaoludele oodata üksnes tasu eest, eeldatakse, et tegemist on töölepinguga. Töölepingu kohta sätestatud ei kohaldata lepingule, mille kohaselt töö tegemiseks kohustatud isik on töö tegemise viisi, aja ja koha valikul olulisel määral iseseisev (TLS § 1 lõike 4). TLS § 1 mõtte kohaselt tuleb töösuhte tuvastamisel teha kindlaks eelkõige see, kas töötaja on tööülesannete täitmisel tööandjaga alluvusvahekorras, st kas väidetaval tööandjal on õigus korraldada tööprotsessi, anda töötajale juhiseid ja kontrollida tööd ning töötaja on kohustatud alluma tööandja korraldustele, juhistele ja töökorrale.

Kohtupraktika kohaselt on töölepingulise suhte määratlemisel määravaks kriteeriumiks töö tegemine tööandja juhtimisel ja kontrollimisel ning korralduste andmine tööandja poolt. Kriteeriume, mille alusel toimub aga õigussuhte vastavuse kontroll töösuhte, tuleks vaadelda kogumis (kes saab tulu ja kasumi; kes maksab töövahendite eest).

Riigikohtu tsiviilkolleegium oma otsustes märkinud, et juhul, kui poolte kokkuleppel on ühtviisi nii töölepingu kui ka mõne muu tsiviilõigusega reguleeritava lepingu tunnused, mistõttu ei ole lepingulise suhte olemust võimalik üheselt määrata, ja tööandja ei tõenda, et pooled sõlmisid mõne muu lepingu, tuleb poolte sõlmitud leping lugeda töölepinguks. Üksnes juhul, kui on ilmne, et vaidlusalune leping ei ole tööleping, loeb kohus sõltumata poolte väidetest tuvastatuks, et pooled ei sõlminud töölepingut. Samas tuleb silmas pidada, et töölepingu tüüpiliste tunnuste puudumine ei tarvitse igal juhul välistada töölepingu olemasolu.

Menetlusaluse isiku *Ekspress Meedia AS* seaduslike esindajate, juhataste liikmete [redacted] ja [redacted] poolt 07.03.2017 ütlustest ning 20.01.2017 edastatud ostu-müügilepingu raamlepingust nähtub, et ostu-müügileping sõlmitakse alaealise seadusliku esindaja, kuid lepingut täidab alaealine. Hinnates lepingu sisu ning võttes arvesse alaealiste tunnistajate [redacted] ja [redacted] poolt 25.10.2016 antud ütlusi, jõudis kohtuväline menetleja seisukohale, et Ekspress Meedia AS oli alaealiste [redacted] ja [redacted] töölepingulises suhtes.

Sellele järeldustele saab jõuda järgnevate tingimuste tõttu:

1. Ekspress Meedia AS-i ja alaealiste vahel oli sõlmitud tähtajaline leping perioodiks 08.06.-25.08.2016;
2. kokku oli lepitud töötajas ning lehtede müümine oli sõltuvuses Ekspress Meedia AS-i tegevusega, ehk lehti ei olnud võimalik müüa neil päevadel, mil lehte ei trükitud. Lehti oli võimalik alaealistel saada müügiks vaid kolmapäeval ja neljapäeval;
3. Ekspress Meedia AS väljastas alaealistele töötajatele tööandjale kuuluvad tööriided ning töövahendid;
4. lehti müüsid alaealised ise. Töölepingulisele suhtele on omane, et töötaja peab tööd tegema isiklikult;
5. alaealise kohustused: müüa Eesti Ekspressi hinnaga 1,8 eurot ja Maalehte hinnaga 1,4 eurot; teatama ette, kui alaealine ei soovi mõni päev lehti osta; kasutada ajalehtede müügi ajal Ekspress Meedia AS poolt antud turundusmaterjale (särki, nokamütsi, kotti); tagastada saadud turundusmaterjalid, kui ta on käinud lehte müümas vähem, kui kaheksa korda. Kohustustest nähtub, et töötaja allutati kohustuste täitmisele, mis on omane vaid töölepingulisele suhtele;
6. kokku oli lepitud töötasus ning töötasu maksmise päevas. Seega oli tegemist töölepingu seaduse mõistes tasu saamisega töö eest. Nimelt on töösuhtele omane tasu väljamaksmine vähemalt kord kuus, sh võib kokku leppida ka lühemas perioodis (2 korda kuus, kord nädalas või päevas). Antud juhul said alaealised tasu kätte samal päeval;

7. Ekspress Meedia AS koolitas enne müügiperioodi alaealisi müügi, ohutuse ja motivatsioonialaselt.

Menetlusaluse isiku *Ekspress Meedia AS* seaduslik esindaja juhatuse liige ... 07.03.2017 antud ütluste kohaselt oli ja on antud tegevus, mida lapsed tegid- reklaam ning tegevuse eesmärk on, et laps oleks nähtav, seejuures eksponeerides Ekspressi logo (kandes t-särki ja mütsi). Seejuures märkis ta, et lapsed ei ole kohustatud t-särki ja mütsi kandma. Sama kinnitas ka menetlusaluse isiku esindaja juhatuse liige ... oma 07.03.2017 ütlustes, et lapsed võivad lehti müümas käia ka enda riietega. Sellest tulenevalt jõudis kohtuväline menetleja seisukohale, et tegemist ei ole antud juhul vaid reklaamiga vaid alaealised tegelevad ka lehtede müügiga, millest saadud tasust osa peavad nad andma Ekspress Meedia AS-le ning seega on tegemist töölepingulise suhtega.

Lähtudes eeltoodust, et Ekspress Meedia AS-i oli alaealiste ... ning ! ... töölepingulises suhtes, siis kohaldub TLS § 7 lõige 4, mille kohaselt on 7-12-aastasel alaealisel lubatud teha kerget tööd kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse alal. Väärteomenetluse käigus aga selgus, et alaealiste (8- ja 9-aastane) tööülesandeks oli Eesti Ekspressi ja Maalehe müük linnatänaval, mis ei ole kerge töö kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse alal, vaid tegemist on müügitööga, mis ei ole 7-12-aastastele alaealistele lubatud TLS-i kohaselt. Tänaval töötamine, eriti müügitöö, sisaldab ohte, mida alaealine ei suuda õigel ajal märgata ja ära hoida, kas kogemuse või väljaõppe puudumise tõttu. Lisaks võtsid alaealised hommikuti müügipunkti (lehemajast) lehti nii suures koguses, kui nad ise soovisid. Ekspress Meedia AS-i poolt ei toimunud lehtede arvu kontrollimist, mistõttu võisid kotid lehtedega kaaluda üle 5 kg.

TLS-i eesmärk on kindlustada alaealistele tööõigusest tulenev täiendav kaitse ja vähendada riske, mis kaasnevad olukorraga, kui lapsed on hõivatud muude võlaõiguslike lepingute alusel teenuse pakkumisega.

Alaealiste töötamise piirangute kehtestamisel TLS-s on arvestatud nõudeid, mis tulenevad Euroopa Nõukogu direktiivist 94/33/EÜ noorte kaitse kohta tööl, mille kohaselt tuleb lapsi ja noorukeid käsitleda omaette riskirühmana ning võtta kasutusele meetmed nende ohutuse ja tervise kaitseks. Täiendatud ja parandatud Euroopa sotsiaalharta sätestab, et alaealistele tuleb erikaitse tagada füüsiliste ja moraalse ohtude, eelkõige otseselt või kaudselt nende tööst tulenevate ohtude eest.

Antud juhul on väärtetu toime pandud juriidilise isiku huvides. Nimelt, Ekspress Meedia AS-i eesmärgiks on igapäevaselt kasumi teenimine, sh läbi lehemüügi, milleks ta kasutab suveperioodil alaealisi lehelapsi.

Juriidiline isiku kui abstraktsioon ei saa aga tegutseda iseseisvalt, vaid teda esindavate isikute kaudu. Seetõttu eeldab juriidilise isiku karistusõiguslik vastutus süüteo koosseisu, õigusvastasuse ja süü tuvastamist konkreetse teo toime pannud juriidilise isiku organi liikmete või juhtivtöötaja (füüsilised isikud) käitumises (karistusseadustiku § 14 lõige 1). Kui mõni deliktstruktuuri elementidest teo toimepannud füüsilise isiku käitumises puudub, on juriidilise isiku karistamine välistatud. Juriidilise isiku karistusõiguslik vastutus eeldab seda, et juriidilise isiku organi või juhtivtöötaja koosseisupärane, õigusvastane ja süüline tegu oleks toime pandud juriidilise isiku huvides.

Karistusseadustiku (KarS) § 12 kohaselt on süüteo koosseisu objektiivsed tunnused seaduses kirjeldatud tegevus või tegevusetus ja seaduses sätestatud juhtudel sellega põhjuslikus seoses olev tagajärg. Süüteo koosseisu subjektiivsed tunnused on tahtlus või ettevaatamatus. Seaduses võib olla ette nähtud motiiv, eesmärk või muu süüteo koosseisu subjektiivne tunnus.

KarS § 13 lõike 1 kohaselt isik vastutab tegevusetuse eest, kui ta oli õiguslikult kohustatud tegutsema. KarS §-d 15-17 sätestavad teo subjektiivse tunnuse, nähes muuhulgas ette, et väärteona on karistatav nii tahtlik kui ettevaatamatu tegu. Olukorras, kus seadus ei täpsusta üksiku väärteokoosseisu subjektiivsele küljele esitatavaid nõudeid, tuleb lähtuda KarS § 15 lõikest 3 ja lugeda koosseis täidetuks, kui toimepanija tegutses vähemalt hooletusest.

Äriregistri (edaspidi ÄS) § 306 lõike 1 kohaselt on aktsiaseltsi juhtorgan juhatuse liige, mis esindab ja juhib aktsiaseltsi. ÄS § 307 lõike 1 kohaselt võib aktsiaseltsi kõikide tehingute tegemisel esindada iga juhatuse liige, kui põhikirjas ei ole ette nähtud, et juhatuse liikmed või mõned neist võivad esindada aktsiaseltsi ühiselt. Kolmandate isikute suhtes kehtib ühine esindus ainult siis, kui see on kantud äriregistrisse. Juriidilise isiku seadusjärgne esindamise pädevus tuleneb tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-st 34, mille lõike 1 kohaselt juriidilise isiku juhatuse või seda asendav organ loetakse suhetes teiste isikutega juriidilise isiku seaduslikuks esindajaks.

Ekspress Meedia AS juhatuse liige on kolmeliikmeline-

ÄS § 315 lõike 1 ning tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-st 35 kohaselt peavad juriidilise isiku

juhtorgani liikmed täitma oma seadusest või põhikirjast tulenevaid kohustusi korraliku ettevõtja hoolsusega. Kui juriidilise isiku juhtorgani liikmed oleks täitnud töölepingu seadust, siis ei oleks Ekspress Meedia AS saanud võtta alaealisi ja täitma tööülesandeid, mis ei ole kerge töö kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse alal ning ei ole seega lubatud alaealistele TLS § 7 lõigete 2 ja 4 alusel.

Eeltoodust lähtuvalt on tegemist töölepingulise suhtega töölepingu seaduse mõistes, seega täitsid alaealised ja täitma tööülesandeid, mis ei ole neile lubatud TLS § 7 lõike 2 ja 4 kohaselt ning Ekspress Meedia AS on töödandjana pannud toime TLS § 118 lõike 2 alusel kvalifitseeruva väärteo.

Väärteo kvalifikatsioon: TLS § 118 lg 2.

Muud tõendid ja andmed, mis on vajalikud väärteoasja lahendamiseks

1. Kohtuvälise menetleja poolt 18.08.2017 tehtud fotod alaealistest ajal, kui nad müüsid lehti (tl 2-3);
2. Ekspress Meedia AS-i e-posti teel edastatud vastus täiendavatele küsimustele seoses väärteomenetlusega ning lisa ostu-müügilepingu näidisest (tl 29-32);

Menetlusaluse isiku, *Ekspress Meedia AS*, seaduslike esindajate ütlused on protokollitud eraldi 07.03.2017 (tl 44-49).

Tunnistajate ütlused on protokollitud alljärgnevatel kuupäevadel:

Tunnistaja ütlused on protokollitud 25.10.2016 (tl 16-18);
Tunnistaja ütlused on protokollitud 25.10.2016 (tl 13-15);
Tunnistaja ütlused on protokollitud 25.10.2016 (tl 19-21);
Tunnistaja ütlused on protokollitud 25.10.2016 (tl 10-12);
Tunnistaja ütlused on protokollitud 17.01.2017 (tl 24-26);
Tunnistaja ütlused on protokollitud 07.02.2017 (tl 35-37).

Menetlusalusel isikul ja tema kaitsjal on õigus esitada kohtuvälisele menetlejale väärteoasjas vastulauseid ja tõendid ning tutvuda kohtuvälise menetleja juures väärteotoimikuga 15 päeva jooksul, alates väärteoprotokolli koopia kättesaamisest: 31.05.2017 kuni 15.06.2017 Tööinspeksioonis, aadressil Gonsiori 29, Tallinn, kell 08:00-11:00 ja 12:00-16:00, leppides eelnevalt kohtuvälise menetleja telefoni või e-posti teel selleks ajaks kokku.

Menetlusalune isik ja tema kaitsja võivad saada lahendi koopiaid ning kohtuvälise menetleja lahend on menetlusalusele isikule ja tema kaitsjale tutvumiseks kättesaadav 3.juulist 2017 Tööinspeksioonis, Gonsiori 29, Tallinn, kell 08:00-11:00 ning 12:00-16:00.

/allkirjastatud digitaalselt/

Tööinspektor-jurist

Gonsiori 29, 10147, Tallinn
59198107, 6269409

Kohtuvälise menetleja Tööinspeksioon
Registrikood 70001969
Gonsiori 29, Tallinn
Tel 626 9400, ti@ti.ee